

Vissen

Met de eerste tram naar het Maasstation in Rotterdam Oost waar we de trein namen naar Gouda, dus vroeg je bed uit. Op dit uur was het toch al een redelijk volle tram, havenarbeiders op weg naar hun werk, waarbij de hoes met hengels soms in het nauw kwam, maar niet alleen de hengels. Met mijn negen jaar was ik maar een onderdeurtje en stond klem tussen de mannenbuiken. Het rook er niet fris, maar door het open tussenbalkon kwam er toch nog een beetje wind naar binnen. Mijn vader was gek op vissen en het was voor hem een ontspanning om samen met zijn zoon in de binnenwateren rond Gouda boven de hengels te mediteren. Er waren genoeg problemen om over na te denken. De angst van de dagelijkse oorlogsdreiging had bezit van hem genomen. Met deze angst en de verantwoordelijkheid voor zijn gezin moest hij zijn geest wel onder controle hebben.

Met de bus naar Stolwijk, waar je op het plein in het dorp bij café Romein houten roeiboortjes kon huren. Na de koffie de polder in en daar begon het avontuur, want in de polder graasde een stier. Voor ons lijfbehoud kregen we van cafébaas Romein een flinke stok mee met de volgende raad: als de stier op je afkomt sla je hem op z'n donder en je schreeuwt zo hard mogelijk “lazer op Klaas!” dan blaast hij geheid de aftocht. Al met al een hachelijke onderneming.

Het roeien vond ik leuk, veel leuker dan het vissen. Vooral in de smallere slootjes waarbij de roeispanen uit de pinnen moesten worden gehaald. De vangst van de dag stelde niet veel voor: wat voorntjes en kleine baarsjes met gestreepte lijven en drie steekpennen op de rug. Om toch nog een maaltje vis mee naar huis te kunnen nemen, zochten wij contact met de binnenvissers. Bij de boerderij van familie van de Heuvel, werden wij heel hartelijk ontvangen. De oude moeder had haar man en zonen flink in de hand en de taken goed verdeeld: vader en moeder repareerden de netten, de beschadigde visnetten boeten leek wel kantklossen. Zoon Arie was de binnenvisser en zoon Marinus beheerde de groentetuin. Visser Arie ging elke dag vroeg met de praam de polder in om de uitgezette fuiken te legen. De praam had in de bodem een ingebouwde zwart geteerde metalen bak met deksel en een bodem met gaten waardoor je zo de bodem van de sloot kon zien. Hierin werd de vis bewaard. Thuis werd dan de vis met een groot schepnet in de kaar overgeheveld. In de sloot voor de boerderij hing aan een houten stellage de kaar, die daarvoor om een as omhoog gedraaid werd.

De Duitsers hadden controle over de grootte van de vangst. Alle gevangen vis, zeelt, snoek en paling werd genoteerd door de vissers en de lijst werd gecontroleerd door de Duitsers. Daarom was het moeilijk om onderhands vis te verhandelen, maar door de mazen in het net was er wel een maaltje zeelt onderschept voor ons. Niet de paling, die was gereserveerd voor de Duitsers. De goede contacten waren gelegd.

Het voedselprobleem in Rotterdam nam toe. Steeds vaker fietsten, naar eten zoekende mensen, naar het platteland. Fietsen was trouwens een hachelijke bezigheid want de Duitsers hadden controleposten en confisqueerden alle fietsen die geen houten banden hadden. Een fiets met luchtbanden was je kwijt. Mijn fiets was een maatje $\frac{3}{4}$ en niet interessant voor de bezetters. Ook de aardappelboeren op de eilanden speelden een dubbelrol: ze wilden helpen,

maar er moest wel betaald worden. Geld was niet veel meer waard, daarom maar afrekenen met juwelen of andere kostbaarheden. Om je te verplaatsen waren treinen te gevaarlijk, want alle transportmiddelen konden beschoten worden door Engelse jagers en fietsen deed je daarom alleen maar op een weg met bomen als bescherming.

Wij hadden ons contact in Stolwijk en maakten daar een gretig gebruik van. Het ging zelfs zo ver dat mijn vader vaak op zaterdag naar de familie van de Heuvel fietste (gelukkig nog met luchtbanden) om wat vis en groente mee te nemen.

Een enkele keer mocht ik met hem mee met de fiets, maar de hongerwinter was een strenge winter en het was wel afzien. Zelfs werden we een keer verkleumd van de kou van de fiets gehaald door een echtpaar van een manufacturenwinkel om binnen met een glas anijsmelk een beetje bij te komen. Lieve mensen.

De binnenvis was een witvis en zat vol graten, wat vaak onder de maaltijd onsmakelijke half stikkende keelgeluiden veroorzaakte, maar werd met smaak gegeten. Van de koppen, de graten en het vel werd krachtige soep gemaakt waar we dagen van aten. Ik herinner mij nog dat op een dag dat wij aan tafel deze soep aten en door de glazenwassers begluurd werden: ook die kregen een kopje soep, want iedereen had honger.

Dankbaarheid. Dat was het woord wat mijn ouders ons leerden, want door de gulheid en het medeleven van de vissersfamilie vd Heuvel, overleefden wij de hongerwinter. Zelfs jaren na de oorlog onderhielden mijn ouders deze vriendschapsband.

Koos Beijn